

Inhoudsopgave

Overzicht van tabellen en figuren	13
Tabellen	13
Figuren	13
Voorwoord	15
Inleiding en verantwoording	19
Inleiding	19
Verantwoording	21
Dankbetuiging	27
Over de auteurs	28
Summary	29
Deel I Kritische discoursanalyse	31
Inleiding	31
Hoofdstuk 1 Een introductie op kritische discoursanalyse	33
Inleiding	33
Algemene kenmerken van KDA	34
Het begrip ‘discours’	36
De verschillende functies van ‘discours’	38
Deixis	40
Het begrip ‘analyse’	41
Het begrip ‘kritisch’	45
De historische wortels van KDA	47
De etnografie	48
Kritische theorie	50
Het structuralisme	52
Het poststructuralisme	54
Michel Foucault (1926-1984)	54
Jacques Derrida (1930-2004)	57
Het neomarxisme	59
Tot besluit	61
Aanbevolen literatuur	62

Hoofdstuk 2 De functie van teksten en narratieven	65
Inleiding	65
De functie van teksten	65
De relatie tussen discours en tekst	67
De representatieve en manipulatieve kracht van teksten	70
Framing	71
Metaforen	73
Het scheppende karakter van teksten	75
Genre en genre-mixing	76
Texturing	76
Narratieven	81
Tot besluit	83
Aanbevolen literatuur	84
Hoofdstuk 3 KDA als wetenschappelijke onderzoeksstrategie	87
Inleiding	87
Methodologische kenmerken van KDA	89
Ontologische uitgangspunten van KDA	92
Epistemologische uitgangspunten van KDA	95
Tot besluit	97
Aanbevolen literatuur	98
Hoofdstuk 4 De drie oorspronkelijke benaderingen binnen KDA	101
Inleiding	101
De sociocognitieve benadering van KDA volgens Van Dijk	101
Het verbinden van tekst en context: contextmodellen	103
Theoretische oriëntatie binnen critical discourse studies	104
De methodologische aanpak: analyse van semantische macrostructuren	105
Lokale betekenissen	106
Het belang van subtiele formele structuren	107
Semantiek van het discours: modellen van gebeurtenissen	107
Sociale cognitie	108
De discourshistorische benadering van de Weense School voor Discoursanalyse	108
De theoretische oriëntatie van de discourshistorische benadering	109

Interdiscursiviteit	111
De onderzoeksmethode binnen de discourshistorische benadering	111
De dialectisch-relatieve benadering	114
De dialectisch-relatieve benadering in theorie	116
De discursieve orde en het spanningsveld tussen macht en kapitaal	118
Theoretische concepten binnen de dialectisch-relatieve benadering	120
De dialectisch-relatieve onderzoeksmethode	124
Systemic Functional Linguistics (SFL)	125
Tot besluit	127
Aanbevolen literatuur	127

Deel II Centrale thema's binnen KDA: identiteit, macht en ideologie 129

Inleiding 129

Hoofdstuk 5 Ideologie, identiteit en macht 131

Inleiding	131
Ideologie en KDA	131
Macht en KDA	137
Identiteit en KDA	140
Tot besluit	143
Aanbevolen literatuur	144

Hoofdstuk 6 Macht en hegemonie 147

Inleiding	147
Kritische discoursanalyse en theorieën over macht	148
Gramsci's visie op hegemonie	152
Discourstheorie: een nadere uitwerking van Gramsci's visie op hegemonie	154
Reflectie op macht en onderzoek: het belang van een horizontale onderzoeksgemeenschap	156
Een concreet voorbeeld: onderzoek naar sociale rechtvaardigheid	158

De heuristiek van een horizontale onderzoeksgemeenschap	159
Een horizontale onderzoeksgemeenschap: een kwestie van rolwisselingen en 'empowerment'	160
Een horizontale onderzoeksgemeenschap: kritieke momenten en dilemma's	161
Tot besluit	163
Aanbevolen literatuur	163
Deel III Kritische Discoursanalyse in de praktijk	165
Inleiding	165
Hoofdstuk 7 De constructie van een onderzoeksontwerp	167
Inleiding	167
Het maatschappelijke probleem	167
Selectie van de data	168
Centrale aannamen voor dit onderzoek	169
De keuze voor een theoretisch kader	170
De keuze voor een methodologisch kader	170
Kwaliteitscriteria voor het onderzoek	170
Tot besluit	171
Aanbevolen literatuur	172
Hoofdstuk 8 Het theoretische kader met betrekking tot hegemonie	173
Inleiding	173
Een verdere uitwerking van de discours Theorie	173
Articulatie, empty signifiers en nodal points	174
Myth en social imaginary	175
Evaluatie van het theoretische model	176
Het gebrek aan onderscheid tussen discursieve en niet-discursieve elementen	177
Het gebrek aan een toepasbare visie op begrippen als identiteit, ideologie en macht	178
Het gebrek aan een instrumentele en operationele methodologie	178

Een onvoldoende scherpe definiëring van de sleutelbegrippen	179
Tot besluit	179
Aanbevolen literatuur	180
Hoofdstuk 9 Het methodologische kader en de eerste analytische fase: de inhoudsanalyse	181
Inleiding	181
Onderzoeksmethodologie: een eerste beschouwing van de data	181
De eerste fase van de data-analyse: de inhoudsanalyse	183
Terugkoppeling inhoudsanalyse en discoursstheorie	187
Tot besluit	188
Aanbevolen literatuur	189
Hoofdstuk 10 De tweede fase van de analyse	191
Inleiding	191
Argumentatie in het narratief van president Salinas de Gortari	192
Argumentatie in het narratief van de EZLN	194
De analyse van de discursieve strategieën van Salinas de Gortari en de EZLN	197
Analyse van de discursieve strategieën van Salinas de Gortari	197
Analyse van de discursieve strategieën van de EZLN	199
Het narratief van Salinas de Gortari	200
Het narratief van de EZLN	202
Terugkoppeling van de tweede fase van de analyse met discoursstheorie	206
Tot besluit	206
Aanbevolen literatuur	207
Hoofdstuk 11 De derde fase van de data-analyse: analyse van de taalkundige kenmerken	209
Inleiding	209
Taalkundige analyse: stijlfiguren	209
Metaforen in het narratief van Salinas de Gortari	210
Metaforen in het narratief van de EZLN	211
Taalkundige analyse en de terugkoppeling naar discoursstheorie	212

Het begrip ‘ <i>modernización</i> ’ in de narratieven van Salinas de Gortari	213
Het begrip ‘ <i>democracia</i> ’ in de narratieven van de EZLN	216
Het resultaat van de abductieve werkwijze	221
Tot besluit	221
Aanbevolen literatuur	222
Hoofdstuk 12 Evaluatie van het onderzoek	225
Inleiding	225
Transparantie	225
Bewijsvoering op basis van een discursieve en tekstuele analyse van de bronnen	226
Relevantie van het onderzoek	227
De dialoog tussen theorie, methodologie en analyse van de data	227
Tot besluit	228
Literatuur	231
Zaakregister	245
Personenregister	247
Bijlage 1 Casus: Petitie voor Microsoft	249
Bijlage 2 Voorbeeld van een analyse geïnspireerd door de benadering van Fairclough	251
Bijlage 3 Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (DSM)	259
Bijlage 4 Resultaten van WordSmith op ‘<i>modernización</i>’ in de toespraken van Salinas de Gortari	261
Bijlage 5 Resultaten van WordSmith op ‘<i>democracia</i>’ in de verklaringen van de EZLN	265
Bijlage 6 Verklarende woordenlijst	267
Bijlage 7 Overzicht van relevante theoretici	271
Bijlage 8 Overzicht van relevante thema’s	275
Over de auteurs	277
Over <i>Kritische discoursanalyse</i>	279

Overzicht van tabellen en figuren

Tabellen

Tabel 1: Drie abstractieniveaus in de sociologie en in de taalkunde 117

Tabel 2: Uitkomsten van de inhoudsanalyse van de narratieven van Salinas de Gortari en de EZLN 185

Tabel 3: Deiktische dimensies in de analyse van Salinas en de EZLN 186

Tabel 4: Het nationale verleden, heden en toekomst in het narratief van Salinas de Gortari 201

Tabel 5: Het nationale verleden, heden en toekomst van Mexico in het narratief van de EZLN 204

Tabel 6: Drie abstractieniveaus in de sociologie, de taalkunde en de discoursanalyse 221

Figuren

Figuur 1: De zes momenten van Harvey (1996) 94